

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-1358/22-J

Název	Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště Pelhřimov
Sídlo	Friedova 1469, 393 01 Pelhřimov
E-mail	skola@spssou-pe.cz
IČO	14 450 470
Identifikátor	600 008 487
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Pavel Hlaváček
Zřizovatel	Kraj Vysočina
Místo inspekční činnosti	Friedova 1092, Růžová 34, Komenského 1467, Křemešnická 298, Pelhřimov Masarykova 410, Masarykova 628 a Lhotecká 761, Kamenice nad Lipou
Inspekční činnost na místě	4., 7. a 9. – 10. 11. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů, zjišťování a hodnocení naphléní školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště Pelhřimov (dále „škola“) vykonává činnost střední školy, domova mládeže, školní jídelny a školní jídelny-výdejny. Víceoborová škola je zaměřena na výchovu a vzdělávání ve strojírenských, elektro, dřevo a zemědělských oborech a oborech služeb.

K termínu inspekční činnosti se vzdělávalo 669 žáků. Škola identifikuje 68 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a šest žáků s odlišným mateřským jazykem. V domovech mládeže bylo ve čtyřech výchovných skupinách 101 ubytovaných. Ministerstvem průmyslu a obchodu má škola udělenou autorizaci pro profesní kvalifikace.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel v rámci dlouhodobých koncepčních záměrů rozvoje školy vycházel z podrobné SWOT analýzy výchozího stavu a promyšleně stanovených cílů. Konkrétně formuluje úkoly v jednotlivých oblastech ve vztahu k partnerům školy (např. zřizovatel, pedagogický sbor, firmy, sociální partneři a zákonné zástupci žáků) a jsou konkretizovány v ročních plánech.

V úzké spolupráci se zřizovatelem a školskou radou se řediteli již podařilo dokončit řadu rozsáhlých záměrů. Zvýšila se efektivita řízení organizace a komunikace se zákonnými zástupci žáků. Promyšlené stavební úpravy vhodně zajišťují podmínky profilace školy a podporu praktického vyučování (např. v rámci Průmyslu 4.0 odborná učebna zaměřená na automatizaci a robotizaci). Promyšlenou péčí se řediteli daří vytvářet velmi dobré vzájemné vztahy mezi účastníky vzdělávání. Dosud se však řediteli nepodařilo zajistit bezbariérovost na pracovišti v Kamenici nad Lipou, což je řešeno se zřizovatelem.

Systém delegování kompetencí je funkční. Přínosný je zavedený systém osobních konzultací vedení se zaměstnanci školy. Vyučující jsou tak koncepčně vedeni k formulování cílů svého dalšího profesního rozvoje. Mezipředmětové vztahy se daří posilovat tandemovou výukou českého jazyka, matematiky a cizích jazyků. Přínosná je velmi úzká spolupráce mezi učiteli teoretického a praktického vyučování, což se kladně projevilo v hodinách praktické výuky.

Absence důslednějšího metodického vedení pedagogů se však při inspekční činnosti projevila v méně účinném uplatňování vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků. Chybí také důslednější práce pedagogů se stanovováním konkrétních vzdělávacích cílů, která by se efektivně projevovala v závěrech odučených hodin, popř. blocích hodin. Dílčí rezervy byly shledány v kontrolní činnosti v oblasti zabezpečení vstupu do budovy školy a domova mládeže v Kamenici nad Lipou a domova mládeže v Pelhřimově.

Pedagogický sbor je kvalifikovaný a věkově různorodý, což napomáhá k účelnému předávání zkušeností. Oporu začínajícím učitelům do tří let praxe poskytují zkušení kolegové. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je zaměřeno především do oblastí jejich osobnostního a sociálního rozvoje, což se kladně projevovalo v navštívených hodinách. Učitelé také podle vlastního zájmu účelně využívají e-vzdělávání.

Praktické vyučování probíhá v dílnách a odborných učebnách vybavených potřebnými stroji a zařízeními (např. specializované dílny s CNC stroji a produkčními softwary Sinumeric, Fanuc, Heidenhain a Proingeniering), což se kladně projevuje v motivování a zájmu žáků o výuku. Přestože ne všechny podané grantové žádosti jsou úspěšné, škola i zřizovatel se ve vzájemné součinnosti do nich přihlašují. I tímto způsobem se postupně daří účelně získávat finanční prostředky pro další rozvoj školy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitované hodiny teoretické výuky probíhaly v příjemné pracovní atmosféře. Učitelé projevovali vstřícný přístup k žákům, kteří dodržovali nastavená pravidla a aktivně se zapojovali do plnění zadaných úkolů. Vyučující je průběžně povzbuzovali a poskytovali motivační pochvalu. V případě potřeby se jím věnovali individuálně, často na žádost jednotlivců.

Vyučující však většinou nevěnovali odpovídající pozornost formulaci cíle vyučovací hodiny, často jej nahrazovali pouhým sdělením předpokládaného průběhu hodiny. V dalším průběhu se jim vždy dařilo žáky zaujmout a podporovat jejich koncentraci. Většina pedagogů klidným a věcným přístupem vhodně podněcovala žáky k logickému myšlení a hledání souvislostí. Při výkladu nové látky i při odpovídání na otázky žáků byla jasně patrná jejich samozrejmá orientace v konkrétním oboru.

V převážné části hodin byla výuka podpořena vhodnou názorností (např. dataprojektory, pracovní listy, modely a měřicí přístroje). Žáci byli promyšleně vedeni k efektivnímu používání moderních technologií a vlastních zkušeností z reálného života.

Dobré pracovní návyky žáků se pozitivně projevovaly při zadávání úkolů samostatné práce. Bez prodlení zahajovali jejich plnění a nepotřebovali dodatečné upřesňování. Vyučující nerušili jejich soustředění dalším komentářem. Výhody nízkého počtu žáků v některých třídách dokázali pedagogové vhodně využít a pracovali se žáky individuálně.

Přestože vyučující často deklarovali rozdílnou dosaženou úroveň i vzdělávací potenciál žáků, negativem výuky byla nedostatečná diferenciaciace jim zadávaných úkolů. Následná společná kontrola výsledků samostatné práce žáků byla často zdlouhavá.

V naprosté většině hospitovaných hodin v počítacových učebnách byl naopak diferenčovaný přístup využíván často. Vyučující zde dokázali vždy operativně a bez časově náročného hledání ukázat žákovi případnou příčinu dosavadního nefunkčního řešení a možnost nápravy. Žáci využívali i možnosti vzájemné spolupráce a navzájem konzultovali postupy práce. Díky tomu pracovali vlastním tempem, soustředěně a s úspěšnými výsledky.

Pozitivní je, že žáci vždy používali vhodnou formu komunikace, neobávali se zeptat nebo stručně komentovat vlastní řešení. Méně často byli vedeni k souvislejší formulaci. Pedagogové se často spokojili se stručnými odpověďmi žáků a většinou jim neposkytovali prostor pro souvislejší mluvní projev. Pokud žáci pracovali ve dvojicích nebo skupinách, projevovali dobré kooperativní kompetence. V závěru hodin často chybělo shrnutí učiva a zhodnocení společné práce, včetně sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků.

Praktické vyučování žáků se uskutečňuje na vlastních pracovištích i ve firmách fyzických a právnických osob regionu zajistěných smluvně (cca 80 firem). Pozitivním je, že významná část učitelů odborných předmětů je současně vyučujícími praktického vyučování, což účelně u žáků napomáhá přenosu získaných teoretických znalostí a vědomostí do využití v praxi.

Žáci byli na pracovištích disciplinovaní a zodpovědně plnili úkoly pod vedením učitelů. Činnosti žáků účelně navazovaly na odborné předměty teoretické výuky. Byly promyšleně zaměřeny na prohlubování a rozvoj dovedností a návyků spojených s výkonem jejich konkrétní budoucí profese. Vyučující využívali vhodné metody a formy práce (např. výklad, instruktáž, praktické ukázky, běžně byla využívána práce s chybou) a účelně propojovali teoretické vzdělávání s reálnou praxí. Jejich individuální přístup účinně usměrňoval stanovené činnosti žáků, kteří pracovali se zájmem a každý svým tempem.

Organizace výuky byla velmi dobře koncipována. Žáci byli vhodně zapojováni do praktických činností, vzájemné komunikace a obhajoby výsledků. Aktivity probíhaly v přiměřeném tempu, žáci byli vhodně vedeni k logickému uvažování.

Základní poznatky a technologické postupy žáci většinou znali a dokázali je prakticky aplikovat. Obsahem funkčně organizovaného praktického vyučování byly jak zakázkové, tak cvičné práce. Průběžně se objevovalo formativní hodnocení žáků, jejich vzájemné hodnocení i sebehodnocení.

Ocenění zaslouží promyšlené působení pedagogů na osobnostní a sociální rozvoj žáků. Přednosti sledované praktické výuky byla rovněž přirozená autorita pedagogů, plynoucí z jejich odborné erudice.

Nedílnou součástí výuky je také bohatá nabídka exkurzí a odborné přednášky firem, které zprostředkovávají žákům nejen nové trendy, ale i praktické ukázky konkrétních prací a technologických postupů.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vzdělávací výsledky a absenci žáků škola průběžně eviduje a hodnotí na jednáních metodických orgánů a pedagogické rady. Kromě sumárních výsledků jsou diskutována případná opatření přijímaná k řešení problémů vzdělávacích i výchovných. Žákům jsou k dispozici výukové materiály v MS Teams a nabízeny konzultace a doučování, které však využívají pouze někteří. V případě přetrvávajících problémů se dále nastavuje spolupráce se zákonými zástupci, jsou svolávány výchovné komise, probíhá speciální schůzka vyučujících pro konkrétní třídu atd.

V úvodu studia vybraných předmětů (anglický jazyk, český jazyk, matematika) přizpůsobují vyučující tempo a obsah výuky výsledkům vlastních vstupních testů. K testování výsledků žáků externím subjektem využívaným před pandemickými opatřeními se škola zatím nevrátila.

Pro objektivnější autoevaluaci dosažené úrovně v předmětech společné části maturitní zkoušky je žákům nabízena dobrovolná účast v testování s využitím cvičných didaktických testů. Vhodnou podporou úspěšnosti žáků při ukončování jejich studia jsou např. tzv. „postupové zkoušky“ ve druhém ročníku oboru vzdělání 69-51-H/01 Kadeřník. Jejich výsledek je zahrnut do hodnocení odborného výcviku, zároveň jsou žáci motivačně oceněni diplomem a získají představu o podobě praktické závěrečné zkoušky.

V roce 2022 došlo oproti rokům předcházejícím u většiny oborů zakončovaných maturitní zkouškou a u některých oborů zakončovaných závěrečnou zkouškou k nárůstu neúspěšnosti, což souvisí s návratem standardních podmínek pro ukončování středoškolského studia. Jako neproblematičejší se dlouhodobě jeví obor vzdělání 64-41-L/51 Podnikání v nástavbové formě studia. Řada žáků opouští studium již během prvního pololetí prvního ročníku a ze zbývajících není většinou u maturitní zkoušky úspěšná ani polovina žáků.

U vybraných oborů vzdělání mají žáci možnost v průběhu studia získat řidičské oprávnění, osvědčení o odborné způsobilosti v elektrotechnice a svářecké oprávnění. Pozitivní je vzájemná prostupnost oborů vzdělání. Některí absolventi nematuritních oborů vzdělání využívají možnosti získat maturitní zkoušku následným studiem souvisejícího maturitního oboru vzdělání přijetím do vyššího ročníku, nebo studiem nástavbového oboru.

Na základě výsledků školních kol různých soutěží v teoretických znalostech i odborných dovednostech jsou vybíráni reprezentanti školy. Potvrzením kvalitní úrovně poskytovaného vzdělávání jsou jejich úspěchy např. v projektu EnerSol, mistrovství v orbě, v oborových soutěžích truhlářů, strojních mechaniků, opravářů, soutěži informatiků 3DÉČKU, soutěži v tvorbě inovativních nápadů Ideathon, sportovních a získání titulu Učeň roku.

Práce školního poradenského pracoviště je systematická. Program je zpracováván s využitím vyhodnocení práce jednotlivých specialistů za uplynulý školní rok. Kromě žáků se speciálními vzdělávacími potřebami škola pracuje s vlastním seznamem žáků ohrožených školním neúspěchem. Výchovné poradkyně, metodičky prevence, třídní učitelé i další pedagogové hledají možné příčiny, nastavují adekvátní opatření, vyhodnocují jejich efektivitu a na základě zjištění seznam průběžně upravují.

Pozitivní je možnost žáků vyjádřit spokojenosť či výhrady k poskytované podpoře. Informace o podpůrných opatřeních, včetně aktuálních změn, jsou efektivně sdíleny elektronickým systémem. Jejich realizaci ve výuce průběžně kontrolují výchovné poradkyně.

Škola postupuje promyšleně v oblasti primární prevence. V počátku studia jsou nastavena pravidla chování v průběhu adaptačních kurzů a dále je se třídami cíleně pracováno v rámci třídnických hodin, které jsou pevně zakotveny v rozvrhu hodin. Nejčastěji řešenými problémy byly vysoká absence, záškoláctví a aktuálně závislosti (např. žvýkací tabák a hraní počítačových her v nočních hodinách) a ztráta pracovních návyků v důsledku distanční výuky, spolu s postcovidovými psychickými problémy.

V souvislosti s tím jsou účelně naplánované preventivní programy pro jednotlivé ročníky (např. základy první pomoci, podpora finanční gramotnosti, prevence závislostí a duševní zdraví). K vhodnému sociálně osobnostnímu rozvoji žáků přispívá činnost školního parlamentu a spolupráce s externími organizacemi (např. Fokus Vysočina, Hodina H a domov důchodců). Žáci jsou vedeni v rámci výuky i mimoškolní činnosti k vytváření vhodných postojů (např. udržitelný rozvoj a humanitární pomoc).

Ke kvalitnímu naplnění profilu absolventa přispívá úzká spolupráce s profesními a sociálními partnery. Činnosti žáků na smluvních pracovištích škola průběžně sleduje a vyhodnocuje, v případě potřeby přijímá účinná opatření. O koncepční a úspěšné spolupráci vypovídá letošní 3. místo v Kraji Vysočina, které škola na základě hlasování firem získala v rámci iniciativy Škola doporučená zaměstnavateli 2022.

Odborné kompetence žáků škola účinně rozvíjí i prostřednictvím spolupráce s dalšími školami. Významná jsou zapojení do výměnných programů či společných projektů u nás i v zahraničí (Slovensko, Německo, Rakousko, Švýcarsko, Finsko, Švédsko, Polsko), včetně možnosti absolvování odborných praxí žáků.

Konstruktivní partnerské vztahy vytváří vedení školy rovněž se zřizovatelem, jenž se významně podílí na zlepšování materiálních podmínek vzdělávání. Škola se pravidelně prezentuje na veřejnosti. Podmínky pro aktuální získávání informací o prospěchu a chování žáků prostřednictvím digitálního informačního systému doplňují možnosti osobního kontaktu, včetně čtyřikrát ročně pořádaných rodičovských schůzek.

K účinnému rozvoji osobnosti žáků přispívá rozsáhlá účast v charitativních činnostech a spolupráce při pořádání různých kulturních akcí v regionu.

Závěry

Vývoj školy

- Zkvalitnění materiálních podmínek se pozitivně promítá do kvality a organizace výchovně vzdělávací práce školy.
- Systematický a koncepční výběr pedagogických pracovníků přispívá ke stabilizaci pedagogického sboru.
- Pozitivem nastaveného systému je možnost prostupnosti žáků mezi jednotlivými obory vzdělání.

Silné stránky

- Účinný demokratický styl řízení a promyšlená péče o pracovníky školy vede k vytváření dobrých vztahů a vzájemné kooperaci všech aktérů.
- Mezi předmětové vztahy se daří promyšleně posilovat tandemovou výukou českého jazyka, matematiky, cizích jazyků.
- Většina učitelů odborných předmětů teoretické výuky je současně vyučujícími praktického vyučování, což dokázali využít v účelném propojení teorie a praxe.
- Systematická práce školního poradenského pracoviště vede k účinné podpoře žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ohrožených školním neúspěchem a efektivnímu nastavení preventivních aktivit.
- Důsledné vedení žáků k dodržování dohodnutých pravidel vzájemných vztahů účinně vede k příznivé a podnětné edukační atmosféře při výuce.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Pro naplnění cílů vyučovacích hodin využívání úzkého spektra výchovně vzdělávacích strategií.
- Nízká míra diferenciace učiva podle možností a schopností jednotlivých žáků.
- V převážné části hospitovaných hodin absence efektivního zhodnocení ze strany vyučujících a nevytváření vhodných příležitostí pro vzájemné hodnocení, sebehodnocení a rozsáhlejší komunikaci žáků.
- Vysoká míra fluktuace a neúspěšnosti žáků oboru vzdělání 64-41-L/01 Podnikání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Při výuce více využívat široké spektrum výchovně vzdělávacích strategií a diferenciaci učiva podle možností a schopností jednotlivých žáků.
- Efektivně zhodnotit závěry hodin a začlenit vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků.
- Zvážit výmaz oboru vzdělání 64-41-L/01 Podnikání z rejstříku škol a školských zařízení z důvodu vysoké míry fluktuace a neúspěšnosti žáků.
- Zvýšit účinnost kontrolní činnosti v oblasti bezpečnosti.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Dlouhodobý plán SPŠ a SOU Pelhřimov na období 2021–2025, ze dne 21. 7. 2021
2. Školní akční plán rozvoje vzdělávání na období 2019 až 2021, březen 2019
3. Školní akční plán rozvoje vzdělávání na období 2021 až 2023, březen 2021
4. Plán práce, školní rok 2022/2023, ze dne 31. 8. 2022
5. Plán DVPP 2022/2023 a Dlouhodobý plán DVPP, ze dne 30. 8. 2022
6. Plán kontrolní činnosti, školní rok 2022/2023, ze dne 30. 8. 2022
7. Zápis z porady všech zaměstnanců školy SPŠ a SOU Pelhřimov, ze dne 25. 8. 2022
8. Zápis y pedagogické rady, školní rok 2021/2022 a 2022/2023
9. Roční plán – výchovně vzdělávací program pro školní rok 2022/2023, ze dne 4. 9. 2022
10. Plán konzultačních hodin pro rok 2022/2023, ze dne 26. 8. 2022
11. Prezenční listina z informační schůzky pro 1. ročníky, ze dne 14. a 15. 6. 2022
12. Krizové plány školy, ze dne 1. 9. 2022
13. Výroční zpráva SOŠ a SOU Pelhřimov, školní rok 2021/2022
14. Dokumentace školního poradenského pracoviště
15. Personální dokumentace pedagogických pracovníků
16. Školní vzdělávací programy vyučovaných oborů vzdělávání
17. Dokumentace praktického vyučování
18. Dokumentace domovů mládeže

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Mgr. Milan Matějů, školní inspektor
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Ludmila Dobalová, školní inspektorka

Mgr. Miroslav Pospíšil, školní inspektor

Ing. Hana Vejvodová, kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.